

Paskutinio derinimo metu iš kitų organizacijų gauti siūlymai Švietimo plėtros programai

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
Švietimo plėtros programa		
1. Rengiamose plėtros programose turėtų būti atspindėtas ir jaunimo antikorpucinių nuostatų ugdymas	STT	Iš dalies atsižvelgta. Antikorpucinis ugdymas yra vykdomas, temos yra integruojamos į ugdymą, mokomųjų dalykų turinį, tačiau ŠPP kontekste tai pernelyg smulkus viso ugdymo turinio elementas ir specialiai jį išryškinti nėra tikslinga. Siūloma tema patenka ir yra įtraukta į 12-003-03-01-05 priemonę „Užtikrinti visiems prieinamą šiuolaikinį ugdymo turinį“, kuri apima ir šiuo metu vykdomą ugdymo turinio atnaujinimo reformą.
2. Trūksta darbo rinkos poreikių atliepimo	SADM	Iš dalies atsižvelgta. Ne visi siūlomi dalykai yra tik ŠMSM dispozicijoje. Reikalinga gilesnė politinė ir ekspertų diskusija ir tarpinstitucinės pajėgos padėti labiausiai savimi negalinčiais pasirūpinti asmenimis. Socialinių liftų klausimas nėra vien ŠMSM klausimas, nors mokymosi dalis išskirtinai svarbi. Tačiau šalys taiko ir kitokias priemones, skatinančias tobulėti išmokas, pašalpas, o ne vien lėšų davimą, siūlo kompleksą priemonių (psichologinę, socialinę pagalbą, ko jokia mokykla individualiai asmeniui to negali suteikti, nėra tam išteklių ir realių galimybių tokias veiklas vykdyti).
3. Programoje numatyti lyčių lygybės problematiką, o jos įgyvendinimo veiksmų plane numatyti konkrečias priemones, įskaitant: profesinio orientavimo užsiėmimai mokiniams, skirti paskatinti rinktis nestereotipinio pobūdžio profesijas, kurių metų mokiniai mokykloje gali tiesiogiai bendrauti su skirtingų profesijų atstovais, nepriklauso nuo lyties ir matyti tikrus, nestereotipinius pavyzdžius darbo rinkoje;	SADM	Iš dalies atsižvelgta. Pasiūlymas yra per smulkus ŠPP. XXI amžius pats savaime diktuoja nestereotipinius profesijos pasirinkimus. Mokiniai nesibodi laisvai pasirinkti tai, kas jiems patinka, pvz., ŠVIS duomenimis 2019–2020 m. m. baigė profesinio mokymo programą ir įgijo profesinę kvalifikaciją: apdailininko (statybininko) – 6 (iš jų 2 moterų), virėjo – 12 (iš jų 3 vyrų). Baigusiu modulinę profesinio mokymo programą ir įgijusių kvalifikaciją 2019–2020 m. m.: virėjo – 22 (iš jų 4 vyrų), žemės ūkio gamybos

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
		verslo – 6 (iš jų 2 moterų). Mokinių profesinis orientavimas ir dabar sudaro sąlygas susipažinti su skirtingų profesijų atstovais, neskirstant profesijų pagal lytį.
4. vadovėlių peržiūra siekiant stereotipinio lyčių vaizdavimo atsisakymo;	SADM	<p>Iš dalies atsižvelgta. Vadovėlių turinio vertinimą reglamentuoja konkretūs teisės aktai (susipažinti galima čia: https://duomenys.ugdome.lt/?veikla/vadovel/med=14/472, https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/ab5f60e2984911e9aab6d8dd69c6da66?jfwid=nl6mpt7ht). Vadovėlių turinys turi atitikti pagrindines demokratinės visuomenės vertybes, neprieštarauti Lietuvos Respublikos teisės aktams, būti nešališkas lyties, amžiaus, negalios, gebėjimų, socialinės padėties, rasės, tautybės, etninės priklausomybės, kilmės, kalbos, religijos, tikėjimo, lytinės orientacijos, įsitikinimų ar pažiūrų atžvilgiu. Taip pat yra vienas iš vertinimo kriterijų, kad „tekstinėje ir vaizdinėje medžiagoje nėra neigiamų lyčių stereotipų, mergaitės ir berniukai, moterys ir vyrai vaizduojami nešališkai“. Privatūs leidėjai atsako už vadovėlių ir mokymo priemonių kokybę. Šiuo metu galiojantys vadovėlių ir mokymo priemonių vertinimo kriterijai numato stereotipinių lyčių vaizdavimo atsisakymą, tad vertinant vadovėlius į tai atsižvelgiama.</p>
5. teisinio reglamentavimo, metodikų ir priežiūros mechanizmo peržiūra, siekiant sureguliuoti mokymosi medžiagos (vadovėlių ir pratybų) peržiūros kokybę;	SADM	<p>Iš dalies atsižvelgta. Už vadovėlių ir mokymo priemonių kokybę atsako leidėjas. Šiuo metu ŠMSM vykdo tik vadovėlių vertinimą, pratybos ir kt. nėra nevertinami. Šiuo metu parengtame atnaujinamame vadovėlių ir mokymo priemonių vertinimo aprašo projekte, kuris derinamas su suinteresuotomis šalimis, numatoma privatiems leidėjams perkelti daugiau atsakomybės už vadovėlių ir mokymo priemonių (įskaitant pratybas) kokybę.</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>6. švietimo darbuotojų kompetencijų didinimas lyčių lygybės bei lygių galimybių srityje (NPP 3.6 uždavinio 2 problema „Pedagogų rengimo ir profesinio augimo sistema neužtikrina švietimo sistemos poreikių“), atsižvelgiant į diskriminacijos ir išankstinių nuostatų situaciją (žr., pvz., Eurobarometras Nr. 493).</p>	SADM	<p>Iš dalies atsižvelgta. Pedagogų kompetencijų tobulinimo temos, skirtos ugdyti / plėtoti lyčių lygybės nuostatas dažniausiai yra integruojamos į kitas pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programas pagal tematiką ir kompetencijų tobulinimo tikslus. Esant poreikiui gali būti / yra rengiamos ir tikslinės programos. Atkerptinas dėmesys, kad ŠMSM pagal kompetenciją nėra atsakinga už visų švietimo sistemoje dirbančių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą. Kvalifikacijos tobulinimas yra privalomas tik pedagoginiams darbuotojams.</p>
<p>7. Atsižvelgiant į tai, kad SADM Socialinės sutelkties (solidarumo) plėtros programoje yra identifiukuota NPP 2.2. uždavinio 4 problemos 4.1. priežastis „Egzistuojanti švietimo sistema neužtikrina lygių galimybių bei nediskriminavimo kompetencijų ugdymo“, šie aspektai turėtų būti aiškiau išskirti Programos NPP 3.1 uždavinio 1 problemos 2 priežasties „Trūksta mokinių poreikius atliepiančio šiuolaikinio ugdymo ir jų pasiekimų bei pažangos vertinimo“ aprašyme.</p>	SADM	<p>Iš dalies atsižvelgta. Pagal švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1309 patvirtintą „Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašą“ ugdomos asmeninės, mokėjimo mokytis, komunikavimo, pažinimo, socialinės-pilietinės, kultūrinės, kūrybiškumo kompetencijos (nuoroda: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/481fb7d0a82611e59010bea026bdb259/asr). Taip pat parengti šie dokumentai (nuoroda: https://www.mokykla2030.lt/kompetenciju-ir-vaiko-raidos-aprasai/): Mokyklinio amžiaus vaiko ir jaunuolio kognityviosios ir socialinės-emocinės raidos aprašas, Kompetencijų (komunikavimo, kultūrinės, kūrybiškumo, pažinimo, pilietiškumo ir socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos) raidos 1–12 klasėse aprašai. Pvz., socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija – tai asmens savimonė ir savitvarda, socialinis sąmoningumas, tarpusavio santykių kūrimo gebėjimai, atsakingas sprendimų priėmimas ir asmens rūpinimasis fizine ir psichine sveikata. Vienas iš šios kompetencijos ugdymo sandų: empatiškumas, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
		kūrimas (atpažinti kitų emocijas ir jas atliepti; atpažinti individualius ir grupės panašumus ir skirtumus; naudotis bendravimo įgūdžiais veiksmingai komunikuojant; gebėti konstruktyviai užkirsti kelią, valdyti ir spręsti tarpasmeninius konfliktus). Manome, kad detalūs veiksmai dėl lygių galimybių bei nediskriminavimo kompetencijų ugdymo galėtų būti detalizuotai rengiant pažangos priemonės 12-003-03-01-05 priemonę „Užtikrinti visiems prieinamą šiuolaikinį ugdymo turinį“ aprašymą.
8. Siūlytina praplėsti NPP 3.4. uždavinio 2 problemos „Nesukuriamos palankios sąlygos asmenims plėtoti karjeros planavimui būtinas kompetencijas“ ir 4 problemos „Aukštojo mokslo sistemos teikiamų įgūdžių ir darbo rinkos poreikių neatitiktis“ nagrinėjamą problematiką: karjeros planavimą sieti ir su nestereotipinių profesijų pasirinkimu, kadangi segregacija aukštajame moksle, vėliau nulemia profesinę segregaciją darbo rinkoje, lemiančią darbo užmokesčio skirtumą ir kitas problemas.	SADM	Neatsižvelgta , nes nėra įrodymų tiek dėl segregacijos aukštajam moksle, tiek dėl tiesioginės koreliacijos su darbo užmokesčiu ir kt. Studentų laisvas pasirinkimas nėra laikytinas segregacija.
9. Švietimo srityje egzistuoja didelis lygybės duomenų potencialas. Lygybės duomenis (angl. <i>equality data</i>) – t. y. statistinių duomenų segregaciją pagal galimus diskriminacijos pagrindus (pvz., lytis, amžius, tautybė, negalia ir kita). Šie duomenys padės ŠMSM įsivertinti tikslinių priemonių tam tikroms visuomenės grupėms poreikį bei analizuoti, ar taikomos priemonės neturi neigiamo poveikio atskiroms visuomenės grupėms. Tai galėtų būti aprašyta, pvz., prie NPP 3.1 uždavinio 3 problemos 3 priežasties „Švietimo sistemoje generuojamų duomenų panaudojimas nėra efektyvus, o švietimo informacinės sistemos nėra pakankamai suderintos tarpusavyje visais lygmenimis.“. Tai pat, siūlytina įvertinti problematiką, susijusią su švietimo sistemoje renkamų duomenų patikimumu, pateikimu ir pan. P.vz., būtina užtikrinti, kad mokyklos laiku suvedinėtų visus duomenis apie mokyklą nelankančius vaikus, nes šiuo metu ne visos mokyklos atlieka tą nuolat, laiku ir pilna apimtimi. Manytina, kad galimai panašūs iššūkiai gali būti susiję ir	SADM	Iš dalies atsižvelgta. Švietimo duomenys įvairiais pjūviais (lyties, amžiaus, tautybės, miesto / kaimo ir kt.) patalpinti Švietimo valdymo informacinėje sistemoje, todėl siūlomo teksto neįtraukiame į ŠPP pagrindimą. Pagrindimą papildėme „[...] būtina užtikrinti, kad mokyklos laiku suvedinėtų visus duomenis apie mokyklą nelankančius vaikus, nes šiuo metu ne visos mokyklos atlieka tą nuolat, laiku ir pilna apimtimi“.

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
su kitais duomenimis, o šios problemos sprendimas prisidėtų prie kokybiškesnių duomenų švietimo sistemoje ir atitinkamai, geresnių sprendimų.		
10. Svarstyti ar P12-003-03-01-01 priemonė „Įgyvendinti Tūkstantmečio mokyklų programą“ neturėtų prisidėti prie horizontaliojo principo „lygios galimybės visiems“, atsižvelgiant į tai, kad ja siekiama mažinti atotrūkį tarp skirtingų mokymosi rezultatų.	SADM	Atsižvelgta. ŠPP priemonės aprašyme (III dalis) patikslinta ir nurodyta, kad priemonė prisideda ir prie HP LGV įgyvendinimo, nes planuojama jog atskiros priemonės veiklos bus skirtos įtraukčiai mokyklose didinti.
11. Atkreiptinas dėmesys, kad Jungtinių Tautų žmogaus teisių institucijos yra pateikusios rekomendacijas, susijusias su švietimu, todėl siūlome jas apsvarstyti ir pagal galimybes integruoti į Programą: <ul style="list-style-type: none"> • Jungtinių Tautų Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto rekomendacijas (Nr. CEDAW/C/LTU/CO/6, §6, 18-29; 34-43; 46-47); • Jungtinių Tautų Rasinės diskriminacijos panaikinimo komiteto rekomendacijas (Nr. CERD/C/LTU/CO/9-10, §5-6, 11-12; 17-18); • Jungtinių Tautų Ekonominių, kultūrinių ir socialinių teisių komiteto rekomendacijas (Nr. E/C.12/LTU/CO/2) dėl romų padėties, nediskriminavimo, teisės į maistą, žmonių su negalia, smurto artimoje aplinkoje, prekybos žmonėmis, skurdo, švietimo, tautinių mažumų; • Jungtinių Tautų Vaiko teisių komiteto rekomendacijas (Nr. CRC/C/LTU/CO/3-4, §7, 14-23; 45-46); • Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių komiteto rekomendacijas (Nr. CRPD/C/LTU/CO/1, §9-10, 13-22, 37-38, 49-50, 63-66); • Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komiteto rekomendacijas (Nr. CCPR/C/LTU/CO/4, §7-12). 	SADM	Iš dalies atsižvelgta. Rengiant ŠPP pažangos priemonės 12-003-03-02-01 „Įgyvendinti įtraukįjį švietimą“ aprašymą, planuojant konkrečias veiklas bus vadovaujama minimomis rekomendacijomis.
12. Atkreipiame dėmesį, kad Programai yra aktualios šios Europos Komisijos strategijos: „Lygybės Sąjunga. 2021-2030 m. neįgaliųjų teisių strategija“, „Lygybės Sąjunga. 2020-2025 m. LGBTIQ lygybės strategija“, „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija“, „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. ES kovos su rasizmu veiksmų planas“.	SADM	Iš dalies atsižvelgta. Rengiant ŠPP pažangos priemonių 12-003-03-01-05 priemonę „Užtikrinti visiems prieinamą šiuolaikinį ugdymo turinį“ ir 12-003-03-02-01 „Įgyvendinti įtraukįjį švietimą“ aprašymą, planuojant konkrečias veiklas bus vadovaujama minimomis rekomendacijomis.

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>13. Pakartotinai atkreipiame dėmesį, kad Programoje nėra skiriama dėmesio jaunimo lytiškumo ugdymo problemai spręsti. Pabrėžiame, kad lytiškumo ugdymas yra didelė problema, apimanti nepakankamą jaunimo švietimą šioje srityje, todėl prie NPP 3.1. uždavinio 1 problemos „Netolygi ugdymo kokybė ir fragmentuota jos užtikrinimo sistema turi neigiamą įtaką mokinių ugdymosi rezultatams“, 2 sprendžiamos problemos priežasties „Trūksta mokinių poreikius atliepiančio šiuolaikinio ugdymo ir jų pasiekimų bei pažangos vertinimo“ prašome įtraukti šią sritį į švietimo turinį ir įsitraukti priemones, padedančias ugdyti jaunimą lytiškumo klausimais.</p>	SADM	<p>Neatsižvelgta. Vykdamas Bendrojo ugdymo programų atnaujinimą, Bendrųjų programų atnaujinimo gairėse (patvirtintos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. lapkričio 18 d. įsakymu Nr. V-1317 „Dėl Bendrųjų programų atnaujinimo gairių patvirtinimo“) numatyta, kad Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendroji programa integruojama ir praplečiama, sujungiama su Žmogaus saugos bendrąja programa ir papildoma nauju socialinio-emocinio ugdymo aspektu, sudarant platesnę, praturtintą Gyvenimo įgūdžių bendrąją programą. Plėtros programos yra apibrėžto laiko planavimo dokumentai. Atsižvelgiant į tai manome, kad nėra tikslinga juose orientuotis į siauresnę lytinio ugdymo problematiką. Mums svarbus integralus ir visuminis požiūris į vaiką. Todėl ir lytiškumo ugdymas, rengimas šeimai, sveikos gyvensenos nuostatos, socialinis-emocinis ugdymas ir kitos mokiniams svarbios temos įtrauktos į atskirą bendrojo ugdymo programą. Taip sudaromos galimybės kiekvienam mokiniui įgūdžius ir kompetencijas (kurios yra neskaidomos, nes apima žinias, gebėjimus ir vertybines nuostatas) ugdytis nuosekliai.</p>
<p>14. Programos projekte tikslintina 2.5.2. rodiklio formuluotė. Siūlome ją koreguoti taip, kaip ji išdėstyta 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano strateginių tikslų, uždavinių ir poveikio rodiklių sąrašė: „2.5.2. Vaikų nuo 3 metų iki privalomo ugdymo amžiaus, dalyvaujančių ikimokyklinio ugdymo programose, dalis“.</p>	SADM	<p>Neatsižvelgta. Dabar formuluotė nėra teisingai suformuluota. Keičiant NPP bus teisingai suformuluota ir šio rodiklio formuluotė.</p>
<p>15. Programos projekte 12-003-03-01-04 priemonės „Užtikrinti visiems prieinamą ankstyvąjį ugdymą“ rodiklio formuluotė „Vaikų, nuo 2 metų iki privalomojo ugdymo amžiaus dalyvaujančių ikimokyklinio ugdymo programose, dalis (proc.)“ yra tokia pati kaip ir Nacionalinio pažangos plano 2.5.2 rodiklio tik pateiktas kitas vaikų amžius ir skirtingos rodiklio reikšmės.</p>	SADM	<p>Neatsižvelgta. Tai yra LRV programos rodiklis, kuris turi būti matuojamas ŠPP toks koks jis yra. Su LRVK tai yra aptarta diskusijose dėl NPP.</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>Todėl siūlytina priemonės rodiklį pakeisti kitu priemonės turinį atspindinčiu rodikliu.</p>		
<p>16. Kartu, atkreiptinas dėmesys, kad Programos NPP 3.1. uždavinio 2 problemos „Nevienodos mokyklinio starto galimybės“ aprašyme pateikiami duomenys, kad svarbu užtikrinti vaikų ikimokyklinį ugdymą nuo gimimo. Toliau, nurodoma, kad Valstybės kontrolė rekomendavo didinti vaikų, augančių socialinę riziką patiriančiose šeimose, kuriems skirtas privalomas ugdymas pagal ikimokyklinio ugdymo programas, skaičių ir didinti 1–5 metų vaikų, dalyvaujančių instituciniame ugdyme, dalį. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 7 straipsnio 3 punktą numato, kad ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikui nuo gimimo, iki jam pradedamas teikti priešmokyklinis ugdymas. Tačiau planuojami siektini rodikliai siejami išskirtinai su vaikų nuo 3 metų ikimokykliniu ugdymu ir jų skaičiaus ikimokykliniame ugdyme didinimu, kas neatitinka problemos analizėje pateiktų duomenų ir identifikuotų problemų. Atsižvelgiant į tai, kad didėja vaikų nuo 0 iki 3 metų dalyvavimo ikimokykliniame ugdyme svarba, siūlytina atitinkamai keisti rodiklius. Be to, tai atitiks ir pateiktą problemos analizę.</p>	SADM	<p>Neatsižvelgta, nes NPP keitimas jau buvo aptartas su pagrindiniais NPP rengėjais - LRVK, nutarta palikti rodiklį nuo 3 metų. Su SADM pasiūlytu rodikliu prarandamas tarptautinis palyginamumas. EK strategija Europa 2030 m. rodiklį formuluoja taip: At least 96% of children between 3 years old and the starting age for compulsory primary education should participate in early childhood education and care, by 2030.</p>
<p>17. Programos projekto pagrindime NPP 3.1. uždavinio 2 problemoje „Nevienodos mokyklinio starto galimybės“ aprašoma ikimokyklinio ugdymo reikšmė ir prieinamumas, tačiau neaptariama ikimokyklinio ugdymo paslaugų lanksčių organizavimo formų įvairovė, neįvardijamas paslaugų teikimo laikas. Atsižvelgdami į tai siūlytume aptarti ikimokyklinio ugdymo grupėse vykdomų programų, pagal kurias ugdymo įstaiga ikimokyklinio ugdymo paslaugas teikia tik 4 val. per dieną, veiksmingumą tolesnei vaiko brandai; nurodyti ikimokyklinio ugdymo paslaugų lanksčių organizavimo formų įvairovę vaikams nuo gimimo iki privalomojo mokymosi pradžios.</p>	SADM	<p>Neatsižvelgta. Šiuo metu, iš valstybės biudžeto yra finansuojamos jau ne 4, o 8 ugdymo valandos. Savivaldybės, įsivertinusios poreikius gali organizuoti konkretaus regiono vaikams ir šeimoms tinkamos trukmės (4,6,8, 10 val. ar kt.) ir tikslingai tai bendruomenei parengtas ikimokyklinio ugdymo programas. Ministerija yra parengusi ir ministro įsakymu patvirtinusi rekomendacijas savivaldybėms dėl Priešmokyklinio ugdymo organizavimo modelių, rekomendacijas nevalstybinių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų teikėjams kaip įsisteigti konkrečiai bendruomenei tinkamą vaikų darželį ir kt.</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>18. Programos projekto pagrindime NPP 3.1. uždavinio 2 problemoje „Nevienodos mokyklinio starto galimybės“ kalbama apie ikimokyklinio ugdymo prieinamumą, todėl prie 2 problemos pagrindimo pateikta informacija apie mokytojų kvalifikacijos tobulinimui skiriamas lėšas yra perteklinė. Siūlome išbraukti pateiktą informaciją: „2018 m. vidutiniškai vienam šalies mokytojui kvalifikacijai tobulinti iš ugdymo lėšų buvo panaudoti 39 eurai. Tačiau savivaldybėse į mokytojų profesinį augimą investuojama labai skirtingai – nuo 23 eurų (Panevėžio r. sav.) iki 60 eurų (Rietavo sav.). Pažymėtina, kad kai kuriose savivaldybėse, kurių mokyklose dirba mažiausia dalis aukštos kvalifikacijos mokytojų, ir kvalifikacijai tobulinti panaudota mažiausiai lėšų, – tai Lazdijų r. ir Pagėgių (vidutiniškai 24 eurai vienam mokytojui), Vilniaus m. (vidutiniškai 25 eurai vienam mokytojui) savivaldybės. Trumpoje TALIS 2018 m. tyrimo ataskaitoje nurodoma, kad Lietuvos mokytojai pabrėžė išskirtinį mokymų, per kuriuos būtų ugdomi jų gebėjimai naudotis IKT, poreikį“).</p>	SADM	<p>Atsižvelgta. ŠPP pagrindime atsisakyta minimos pastraipos, kuri neatliepia aprašomos problemos turinio.</p>
<p>19. Programos projekto pagrindime NPP 3.1. uždavinio „Pagerinti ugdymosi rezultatus ir sumažinti jų atotrūkį“ 2 problemos „Nevienodos mokyklinio starto galimybės“ 3 priežastį siūlytina papildyti informacija, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigų aplinkos ir informacinė infrastruktūra taip pat nėra pritaikyta vaikams su negalia, tad tai mažina ir jų galimybes dalyvauti mokymosi procese nuo pradžių. Ikimokyklinio ugdymo įstaigų infrastruktūra turi būti gerinama pritaikant universalus dizaino principus.</p>	SADM	<p>Atsižvelgta. Apie universalų dizainą kalbama – 3. Trūksta tinkamos infrastruktūros ikimokyklinio ugdymo aprėpčiai didinti. Informacijos nereikėtų dubliuoti.</p>
<p>20. Programos projekto pagrindime NPP 3.1. uždavinio „Pagerinti ugdymosi rezultatus ir sumažinti jų atotrūkį“ 3 problemos „Švietimo sistemos efektyvumui ir mokymosi rezultatų kokybei didinti nepakankamai pasitelkiamos švietimo technologijos ir skaitmeninės inovacijos“ analizę siūlytina papildyti informacija, jog skaitmeninės technologijos mokyklose mažai kur pritaikytos mokiniams su negalia. Pritaikius skaitmenines technologijas bendrojo ugdymo mokyklose būtų pažangiau įgyvendinamas</p>	SADM	<p>Atsižvelgta. Apie tai kalbama 3 problemos aprašyme: „[...] ypač trūksta skaitmeninio turinio specialiųjų poreikių mokiniams, tautinių mažumų mokiniams, sugrįžusiesiems iš užsienio ir kitoms tikslinėms grupėms.“</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
įtraukiojo ugdymo principas, nes vaikai su negalia galėtų mokytis kartu su kitais mokiniais bendrojo ugdymo mokyklose.		
21. Programos projekto pagrindime NPP 3.2. uždavinyje „Didinti švietimo įtrauktį ir prieinamumą, užtikrinti saugią aplinką kiekvienam asmeniui“ tikslintina 3 problemos „Švietimo sistemos efektyvumui ir mokymosi rezultatų kokybei didinti nepakankamai pasitelkiamos švietimo technologijos ir skaitmeninės inovacijos“ pirmojo sakinio formuluotė „Galimybės įgyti aukštąjį išsilavinimą priklauso nuo mokinių socialinių ir demografinių charakteristikų: aukštąjį išsilavinimą įgyja mažesnė dalis žemų pajamų, pagrindinę negalią turinčių mokinių“ išbraukiant žodį „pagrindinę“, nes nepriklausomai nuo to, ar yra pagrindinė negalia ar ne pagrindinė, asmuo gali turėti dėl negalios kylančių ugdymosi poreikių.	SADM	Atsižvelgta. Patikslinta pagal pastabą, t. y. išbrauktas netikslus žodis „pagrindinę“.
22. Programos projekto pagrindime NPP 3.2. uždavinyje „Didinti švietimo įtrauktį ir prieinamumą, užtikrinti saugią aplinką kiekvienam asmeniui“ tikslintina 3 problemoje „Švietimo sistemos efektyvumui ir mokymosi rezultatų kokybei didinti nepakankamai pasitelkiamos švietimo technologijos ir skaitmeninės inovacijos“ vartojama sąvoka „pagrindinė negalia“ ir „specialiųjų poreikių neturintys asmenys“. Atkreiptinas dėmesys, kad nepriklausomai nuo to, ar yra pagrindinė negalia ar ne pagrindinė, asmuo gali turėti dėl negalios kylančių mokymosi poreikių. Tai pat tikslintina informacija apie kokius specialiuosius poreikius siekiama pateikti informaciją – specialiuosius ugdymosi ar mokymosi poreikius, ar specialiuosius nuolatinės slaugos ir priežiūros poreikius.	SADM	Atsižvelgta. Pagrindinė – išbraukta. Patikslinta – specialiuosius ugdymosi poreikius.
23. Programos projekto pagrindime NPP 3.2. uždavinyje „Didinti švietimo įtrauktį ir prieinamumą, užtikrinti saugią aplinką kiekvienam asmeniui“ 3 problemos „Nevienodas aukštojo mokslo prieinamumas specialiųjų mokymosi poreikių turintiems asmenims, asmenims, kilusiems iš žemas pajamas turinčių šeimų“ 1 priežastį tikslinga papildyti informacija, ar aukštosios mokyklos įvertina asmenų su negalia individualius specialiuosius mokymosi poreikius, kurie kyla priklausomai nuo jų turimos negalios.	SADM	Atsižvelgta. Apie tai kalbama priežasties aprašyme „Nepakankamas neįgaliųjų studijų programų individualizavimas yra itin reikšmingas EUROSTUDENT VII tyrime nustatytas kliuvinys“.

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>24. Programos projekto pagrindime NPP 3.2. uždavinyje „Didinti švietimo įtrauktį ir prieinamumą, užtikrinti saugią aplinką kiekvienam asmeniui“ 3 problemos „Nevienodas aukštojo mokslo prieinamumas specialiųjų mokymosi poreikių turintiems asmenims, asmenims, kilusiems iš žemas pajamas turinčių šeimų“ 1 priežastyje tikslintina formuluotė „su ribojančiais sveikatos sutrikimais“. Tikslinant reikalinga nurodyti, kas turėta omenyje naudojant šį terminą. Atkreiptinas dėmesys, kad toliau Programos projekte vartojamas terminas „studentai su negalia“, tad rekomenduotina terminus suvienodinti.</p>	SADM	Atsižvelgta. Terminai suvienodinti.
<p>25. Derindami SADM rengiamą Pajamų nelygybės mažinimo plėtros programą su ŠMSM gavome pasiūlymą į pastarąją plėtros programą įtraukti priemonę „Parengti ir įgyvendinti priemonių paketą lituanistinio švietimo vykdytojų užsienyje socialinio draudimo garantijoms užtikrinti“. ŠMSM 2021 m. balandžio 21 d. rašte Nr. SR–1624 „Dėl Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos rengiamų plėtros programų derinimo su ministerijomis“ teigiama, jog „jau ne vienus metus lituanistinių mokyklų užsienyje mokytojai kelia klausimą, kad būtų išspręstas socialinio draudimo klausimas pedagogams, dirbantiems lietuviškose mokyklose užsienyje, t.y., kad laikotarpis, kurio metu mokytojas dirbo lietuviškoje mokykloje užsienyje, būtų įskaitomas į socialinio draudimo stažą skaičiuojant pensiją Lietuvoje“. Išanalizavę šią problemą ir jos priežastis, teikiame savo poziciją. Manome, jog ši problema turėtų būti sprendžiama Švietimo plėtros programoje, kadangi ji tiesiogiai prisidės prie NPP 3.3. uždavinio „Pritaikyti švietimo sistemą sklandžiai reemigravusių Lietuvos piliečių, lietuvių kilmės asmenų ir atvykusių užsieniečių integracijai bei gerinti sąlygas besimokančiųjų judumui“ įgyvendinimo. Programoje siūlome numatyti priemonę „Parengti ir įgyvendinti priemonių paketą lituanistinio švietimo vykdytojų užsienyje pensijų draudimo garantijoms užtikrinti“. ŠMSM turėtų būti nurodyta kaip pagrindinė už šios priemonės įgyvendinimą atsakinga institucija, o SADM – dalyvaujanti institucija, kuri kartu su ŠMSM dalyvautų formuluojant šios</p>	SADM	Neatsižvelgta. ŠMSM pensijų nemoka ir jų nedraudžia. SADM kompetencijoje yra Lietuvos Respublikos ir Baltarusijos Respublikos sutarties dėl socialinės apsaugos, pasirašytos 1999 m. vasario 4 d., įgyvendinimas. SADM turėtų būti atsakingas už paminėtą priemonę ir įsirašyti ją į savo PP.

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>priemonės krypties alternatyvas, rengiant alternatyvų analizę ir identifikuojant optimalią šios problemos sprendimo alternatyvą. Mūsų siūlomas šios priemonės rezultato rodiklis: „Pensijų draudimu Lietuvoje apdraustų arba užsienyje apdraustų pensijų draudimu, kurio stažas, grįžus gyventi į Lietuvą, yra įskaičiuojamas apskaičiuojant senatvės socialinio draudimo pensiją Lietuvoje, lituanistinio švietimo vykdytojų užsienyje skaičius (vnt.)“ (pradinė reikšmė – nežinoma¹ (2020 m.); tarpinė reikšmė 2025 m. – 150; galutinė reikšmė 2030 m. – 200). Manome, jog ŠMSM pristatyta problema turėtų būti sprendžiama per Švietimo plėtros programą, o ne Pajamų nelygybės mažinimo plėtros programą dėl šių priežasčių. Pajamų nelygybės mažinimo plėtros programa yra rengiama įgyvendinti NPP 2.1. uždavinį „Mažinti pajamų nelygybę“. Šioje Plėtros programoje numatytos priemonės turi tiesiogiai prisidėti prie 2.1. uždavinio poveikio rodiklių pasiekimo: Gini koeficiento sumažinimo bei pajamų pasiskirstymo koeficiento (s80/s20) sumažinimo. ŠMSM pasiūlyta lituanistų pensijų draudimo priemonė prie pajamų nelygybės mažinimo uždavinio neprisidės, tad manome, nėra tikslinga šią priemonę traukti į Pajamų nelygybės mažinimo plėtros programą.</p>		
<p>26. Manome, jog viena iš Programos NPP 3.3. uždavinio analizuojamos 1 problemos „Neefektyvi lituanistinio švietimo užsienyje sistema“ priežasčių yra tai, jog daliai Lietuvos pedagogų darbas lituanistinėse mokyklose užsienyje gali būti nepatrauklus, kadangi ne visiems, į Lietuvą grįžti planuojantiems, lituanistinio švietimo vykdytojams užsienyje yra užtikrinamos pensijų garantijos Lietuvoje. Susiklosčiusi situacija mažina lituanistinio darbo užsienyje patrauklumą ir mažina lituanistinio švietimo užsienyje sistemos efektyvumą. Atitinkamai siūlome Programos NPP 3.3. uždavinio 1 problemą papildyti 6 priežasties „Lituanistinio švietimo vykdytojams užsienyje neužtikrinamos pensijų socialinės garantijos Lietuvoje“ aprašymu ir atitinkamai numatyti priemonę šiai priežastčiai</p>	SADM	<p>Neatsižvelgta. Nesutinkame įtraukti į ŠPP. Tai turėtų atsispindėti SADM PP, nes pensijų mokėjimas ir draudimas nepriklauso ŠMSM kompetencijai.</p>

¹ Šiuo metu ši statistika nėra renkama.

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
pašalinti. Jeigu ŠMSM išreikštų pageidavimą, SADM pagal kompetenciją gali pateikti savo indėlį į šios priežasties aprašymą.		
27. Atkreipiame dėmesį, kad Programos NPP 3.3 uždavinio „Pritaikyti švietimo sistemą sklandžiai reemigravusių Lietuvos piliečių, lietuvių kilmės asmenų ir atvykusių užsieniečių integracijai bei gerinti sąlygas besimokančiųjų judumui“ viena iš problemų yra ta, kad trūksta iš užsienio atvykusių mokinių turimų pasiekimų vertinimo. Viena iš priežasčių yra įstatymuose nereglamentuota, kaip priimančioji mokykla turėtų atlikti užsieniečių kilmės šalyje įgytų pasiekimų vertinimą – nėra nustatyti vertinimo kriterijai, be to neužtikrinama, kad vertinimas būtų atliekamas su tinkamu vertimu vaikui suprantama kalba. Taip pat trūksta paruoštų gairių, kaip reikėtų elgtis situacijose, kai nėra dokumentų, kurie pagrįstų turimą išsilavinimą. Siūlome labiau pritaikyti (sutvarkyti) švietimo įstaigų infrastruktūrą lietuvių kalba nekalbantiems vaikams. Taip pat siūlome svarstyti apie priemones, kurios padėtų į mokyklos bendruomenę įsitraukti vaikui, ir tuo pačiu stiprintų/tobulintų mokyklos bendruomenę ir jos gebėjimus priimti ir užtikrinti sklandų pereinamąjį laikotarpį.	SADM	Atsižvelgta. Numatyta sąsaja su 3.1 uždavinio veiklomis.
28. Programos NPP 3.4. uždavinio 1 problemos „Profesinio mokymo sistemos teikiamų įgūdžių ir darbo rinkos poreikių neatitiktis“ 5 priežasties „Nepakankamas profesinio mokymo sistemos lankstumas ir atvirumas“ aprašymas pildytinas, „<...> kad profesinis mokymas nepritaikytas kitakalbiams, ypač retomis kalbomis kalbantiems užsieniečiams (prieglobsčio gavėjai negali persikvalifikuoti dėl kalbos nemokėjimo)“. Taip pat, atkreipiame dėmesį, kad, vadovaujantis Asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarkos aprašo 18 straipsniu, asmuo, norintis dalyvauti savišvietos būdu įgytų kompetencijų vertinime, pasitelktam teikėjui teikia profesinę patirtį ir veiklą, neformaliojo mokymosi ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų įskaitymo dokumentus, tačiau užsienietis (pvz., gavęs Lietuvoje prieglobstį) dėl kalbos nemokėjimo negali įgyti darbo patirties, taip pat negali dokumentais įrodyti darbo patirties įgytos savo kilmės šalyje,	SADM	Neatsižvelgta. Vadovaujantis Asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarkos aprašo 18 straipsniu, asmuo, norintis dalyvauti neformaliojo profesinio mokymosi, darbo patirties ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų vertinime, pasitelktam teikėjui, greta kitų nurodytų dokumentų, teikia: mokymosi pasiekimus liudijančius dokumentus arba teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas jų kopijas; profesinę patirtį ir kitą veiklą, susijusią su pageidaujamos įsivertinti kompetencijomis, patvirtinančius dokumentus; neformaliojo mokymosi ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų įskaitymo dokumentus. Tvarkos aprašas neapriboja galimybės teikti užsienyje įgytą darbo patirtį patvirtinančius dokumentus.

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>teorinės dalies egzaminu išlaikyti taip pat negali dėl kalbos barjero. Siūlome efektyvinti kvalifikacijos įgytos kilmės šalyse (trečiojoje šalyse) pripažinimo, bei retomis kalbomis kalbančių žmonių kvalifikacijos nustatymo ir užsieniečių perkvalifikavimo mechanizmą.</p>		<p>Asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarkos aprašo pakeitimas, kuris įsigalios 2022 m. sausio 1 d. numato, kad asmens įgytų kompetencijų vertinimas vyksta valstybine kalba, išskyrus atvejus, jei asmuo, norintis dalyvauti kompetencijų vertinime, yra užsienietis, nemokantis valstybinės kalbos. Teorinės dalies (žinių) vertinimo testą užsienietis atlieka dalyvaujant vertėjui, o praktinės dalies (gebėjimų) vertinime turi būti samdomas vertėjas, jei vertinimo komisijos nariai negali kalbėti vertinamajam suprantama kalba. Vertėjo samdymu rūpinasi ir su tuo susijusias išlaidas padengia kompetencijų vertinime dalyvaujantis asmuo arba juridinis asmuo, siunčiantis asmenį dalyvauti jo įgytų kompetencijų vertinime.</p>
<p>29. Programoje yra nurodomos sąsajos su kitais NPP uždaviniais, kai priemonės prisideda prie kitų NPP uždavinių įgyvendinimo. Prie NPP 3.4. uždavinio „Gerinti atitiktį tarp švietimo sistemoje įgyjamų ir darbo rinkoje bei prisitaikyti kintančioje aplinkoje reikalingų kompetencijų“ ir NPP 3.5 uždavinio „Įdiegti efektyvią ir veiksmingą suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą sistemą, siekiant asmens gebėjimų ir kvalifikacijos darnos su asmens, darbo rinkos ir aplinkos poreikiais“, nėra nurodoma, kad prisidedama prie NPP 2.3 uždavinio „Didinti darbo ieškančių asmenų įsidarbinimo galimybes ir užimtumo rėmimo sistemos veiksmingumą ir efektyvumą“, Pagrindime nėra pilnai atskleista, kaip bus sprendžiamos kvalifikuotų darbuotojų ir reikalingų įgūdžių trūkumo bei mokymosi visą gyvenimą sistemos atitiktis darbo rinkos poreikiams, įskaitant ir užimtų asmenų prisitaikymą prie darbo rinkos, problemos. Rengiant ir derinant Įtraukios darbo rinkos plėtros programos projektą buvo darbo tvarka susiderinta, jog Švietimo plėtros programoje atsispindės šių problemų sprendimas ir priežasčių šalinimas.</p>	<p>SADM</p>	<p>Atsižvelgta. Patikslinta pagal pastabą. Problemos sprendimui numatoma sukurti vieningą mokymosi visą gyvenimą sistemą (MVG) ir jos plėtojimui įdiegti vieno langelio principu veikiančią E-sistemą, kuri taps pagrindiniu portalu kur asmenys galės rasti kompetencijų tobulinimo programas ir gauti finansavimo pasiūlymus. Sistema sudarys sąlygas patiems asmenims rinktis kompetencijų tobulinimo kryptis, tačiau tuo pačiu metu identifikuos valstybės ekonominei raidai aktualiausias kryptis</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
30. Atkreipiame dėmesį, kad Programos projekto pagrindime (B forma) 3 puslapyje pateikiama nuoroda į Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą neveikia ir yra nekorektiška. Be to, 6 ir 9 puslapiuose nuoroda iš e-seimas.lt turėtų būti keičiama į Teisės aktų registrą.	SADM	Atsižvelgta. Patikslinta nuoroda veikianti: https://www.smm.lt/uploads/documents/Pedagogams/ikimok_pasiekimu_aprasas.pdf
31. Nors prie siektinų rodiklių nurodomas rodiklis, susijęs su patyčių mažinimu, tačiau Programoje nėra nagrinėjama esama situacija, susijusi su patyčių paplitimu švietimo įstaigose. Manytina, kad svarbu pateikti duomenis, susijusius su patyčių paplitimu tarp vaikų švietimo įstaigose, esamu patyčių mažinimo programų prieinamumu ir poveikiu, švietimo įstaigų specialistų pasirengimu spręsti šias problemas ir pan. Kitaip ši aktuali problema lieka neatskleista, o patyčios yra viena iš pagrindinių vaikų prastos emocinės sveikatos, apimant ir suicido atvejus, priežasčių.	SADM	Atsižvelgta. Papildytas 3.2 uždavinys atskira problema ir jos priežastimis.
32. Manytina, kad svarbu įvertinti problemas, susijusias su mokinių emocine savijauta švietimo įstaigose, švietimo įstaigų poveikiu socialinei atskirčiai. Atkreiptinas dėmesys, kad darželis, mokykla ir kt. švietimo įstaigos nėra tik vaiko ir jauno žmogaus mokymo(si) vieta – tai taip pat viena iš pagrindinių vaikų/jaunuolių socializacijos vietų, tai pat vietų, kur yra ugdomos ir tolimesniam gyvenimui svarbios kompetencijos. Todėl manytina, būtų svarbu įtraukti tokius klausimus, kaip pvz., mokinių emocinių, socialinių kompetencijų ugdymas, švietimo įstaigų psichologinė atmosfera ir jų poveikis mokiniams, mokinių savivalda ir jos stiprinimas, ir pan.	SADM	Atsižvelgta. Papildyta pagal pateiktą pastabą.
33. Vertinant Programą, susidaro įspūdis, kad didžiausias dėmesys skiriamas vaikams, patiriantiems socialinę riziką ir negalią turintiems vaikams, kažkiek užsimenama ir apie vaikus, kuri turi elgesio ir emocijų sutrikimų. Manytina, kad trūksta dėmesio kitoms pažeidžiamoms vaikų grupėms, kurie švietimo sistemoje susiduria su diskriminacija, socialine atskirtimi, didesne patyčių grėsme ir pan., pvz., vaikai iš globos sistemos, Romų tautybės vaikai, pabėgėliai, vaikai, kuriems būdingos kompleksinės elgesio problemos (kurios nėra diagnozuojamos kaip emocijų ir elgesio sutrikimai) ir pan. Manytina, kad Programoje trūksta analizės, susijusios su platesnėmis	SADM	Neatsižvelgta. Programa yra rengiama atsižvelgiant į įvairių poreikių vaikus, t. y., ne tik tuos, kurie turi specialiųjų ugdymosi poreikių ar negalią, gyvena socialinės rizikos šeimose, bet ir priklauso tautinėms mažumoms, yra migrantai ar sugrįžę iš užsienio. Tą įpareigoja daryti ir Švietimo įstatymo nuostatos, įteisinusios įtraukties principo įgyvendinimą švietimo įstaigose. Programoje nėra formuluojamos atskiros problemos dėl romų ar kitų tautinių mažumų, tačiau yra planuojamos konkrečios priemonės,

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
labiausiai pažeidžiamomis vaikų grupėmis, joms būdingais specifiniais iššūkiais ir šių vaikų dalyvavimu švietimo sistemoje.		atliepančios konkrečius bendruomenių poreikius priemonėje “Įgyvendinti įtraukūji švietimą”.
34. Nėra atskleista problematika, susijusi su vaikų ir jaunų žmonių iškritimu iš švietimo sistemos ir priemonių, skirtų tokio iškritimo prevencijai bei iškritusių mokinių grąžinimui į švietimo sistemą veiksmingumu, taip pat, nėra suplanuoti rodikliai, susiję su šios problemos sprendimu. Tuo tarpu Programoje kelis kartus minima, kad dalyvavimas švietimo sistemoje turi tiesioginį poveikį tolimesnei vaiko/jaunuolio gyvenimo gerovei. Todėl manytina, kad šio klausimo sprendimą taip pat svarbu įtraukti į Programą.	SADM	Neatsižvelgta. Lietuvoje lyginant su kitomis ES valstybėmis, šis Early school leavers rodiklis vienas mažiausių. Lietuva ne tik pasiekusi ES Tarybos tikslą, bet ir viršijusį lūkesčius.
35. Neaišku, kurioje ŠMSM Programoje atskleidžiama problematika, susijusi su socializacijos centrais ir jų tobulinimu, siekiant užtikrinti šių institucijų atitikimą geriausiems vaiko interesams.	SADM	Neatsižvelgta. Socializacijos centrų veiklos tobulinimas, įskaitant ir jų infrastruktūros modernizavimą, yra vykdomas ES 2014-2020 m. lėšomis. Planuojama, kad vykdomų projektų pabaiga bus 2022 m. IV ketv. Programoje priemonės įvairių poreikių vaikų ugdymosi sąlygoms gerinti yra planuojamos priemonėje “Įgyvendinti įtraukūji švietimą”.
36. Pasigendama dėmesio problematikai, susijusiai su nepakankamu vaiko emocinės gerovės užtikrinimu mokykloje. Paauglių gyvenimo ir sveikatos stebėsenos (HBSC) 2018 m. tyrimo duomenys rodo, jog tik truputį daugiau nei pusė (57 proc.) mokinių jaučia pakankamą paramą iš mokytojų ir bendraamžių, o mokyklą palankiai vertina (teigia, kad ji labai patinka) vos 35 proc. mokinių. Taip pat, lyginant su 2014 m. duomenimis stebimas smarkiai išaugusi mokinių, kurie jaučia didelį užimtumą mokymusi dalis (2014 m. tokių mokinių buvo 45 proc., o 2018 m. – jau 63 proc.). HBSC 2018 tyrimo rezultatai rodo, jog mokyklos palankus vertinimas (ar ji mokiniui patinka / nepatinka) bei socialinė parama iš mokytojų ir bendraamžių (ar mokinys jos gauna pakankamai/ nepakankamai) yra tiesiogiai mokinio psichologinę gerovę veikiantys veiksniai. Mokinys, kuriam mokykloje nepatinka, kuris nejaučia mokytojų, bendraklasių paramos, dažniau jaučiasi prastai, liūdnai, nuo ko atitinkamai nukenčia ir vaiko akademiniai pasiekimai, savirealizacija. Taip pat, tyrimų duomenimis,	SAM	Atsižvelgta. Įtraukta problematika dėl socialinės-emocinės kompetencijos ugdymo.

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>net trys ketvirtadaliai vaikų pastaruoju metu patyrė stresą dėl per didelio mokymosi krūvio ar pažymių (Latvian Child Welfare Network, 2017), 65 proc. vaikų nurodė, jog yra per daug apkrauti mokykloje ir jiems nepakanka laiko laisvalaikio užsiėmimams ir hobiams. 2017 m. daugiau nei du kartus išaugo rodikliai 17 metų amžiaus grupėje vaikų, kurie nelankė mokyklos dėl socialinių, psichologinių ir kitų priežasčių. Taip pat trūksta dėmesio paties vaiko, jo nuomonės išgirdimo ir įgalinimo dalyvaujant su juo susijusių sprendimų priėmimo aspekto – Tyrimo „Jaunas balsas“ 2017 m. duomenimis, 8 iš 10 vaikų teigė, jog mokyklose galėjo išsakyti savo nuomonę apie rūpinimą dalyką, tačiau vos pusė taip teigė kalbėdami apie neformaliojo ugdymo užsiėmimus. Tad svarbu, jog vaikas būtų labiau girdimas ir matomas įvairiose jį supančiose aplinkose. Todėl dėmesys plėtros programoje šiai tematikai, o vėliau ir atitinkamų vaikų emocinės savijautos gerinimo bei psichikos sveikatai palankios mokyklos kūrimo priemonių įgyvendinimo numatymas yra itin svarbus.</p>		
<p>37. Ugdymo įstaigoms tenka svarbus vaidmuo rengiant vaiką sėkmingai socializacijai. Šiuo metu vaikams nepakanka gaunamų žinių apie įvairias gyvenimo sritis – šeimą, darbą, mokymąsi, taip pat gebėjimą savarankiškai spręsti problemas, kritiškai mąstyti, efektyviai ir konstruktyviai bendrauti, mokėti valdyti konfliktines situacijas, įveikti stresą, – kad sėkmingai gyventų šiuolaikinėje visuomenėje. Nepakankamai užtikrinamas jaunimo socialinių ir emocinių, finansinio raštingumo kompetencijų ugdymas bei žinių suteikimas nediskriminavimo, lygių galimybių, lytinio švietimo ir panašiomis temomis ir neformaliojo ugdymo veiklose. Šių aspektų reikšmę pabrėžia ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos pagrindinės iniciatyvos nr. 46.3, 62.3, 93.1, 103.4, 113.1-113.3, 117.2. Šiems aspektams Jūsų parengtame Plėtros programos projekte skiriama itin mažai dėmesio, tad siūlome jus detalizuoti plačiau ir geriau atspindėti Vyriausybės programos nuostatas.</p>	SAM	<p>Iš dalies atsižvelgta. Šiuo metu yra vykdomas ugdymo turinio atnaujinimas – atnaujinamos priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosios programos, kuriose viena iš ugdomų kompetencijų – socialinė-emocinė kompetencija. Šios kompetencijos ugdymas yra integruojamas tiek į kitų dalykų turinį, tiek ugdomas per atskirą Gyvenimo įgūdžių dalyką. Atnaujintų bendrųjų ugdymo programų įgyvendinimas mokyklose startuos 2023 m. rugsėjo 1 d., todėl Programoje yra skiriamas dėmesys tik atnaujinto ugdymo turinio diegimui, o ne jo atnaujinimui.</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>38. Sveikintina, kad Švietimo plėtros programos projekte yra įvardytas nepakankamas švietimo pagalbos prieinamumas. Atkreipiame dėmesį, jog jis yra itin aktualus profesinio ugdymo įstaigose. Lietuvoje 13 proc. mokyklinio amžiaus vaikų ir paauglių turi emocinių ir elgesio sutrikimų. Vaikystėje prasidedantys, neidentifikuojami ir negydomi psichikos sutrikimai gali turėti žymių ilgalaikių pasekmių vaiko socialiniams, kognityviniams ir emociniams įgūdžiams, pasiekimams gyvenime. Todėl svarbu, kad tie sunkumai būtų laiku atpažįstami ir jiems suteikiama pagalba. Siekiant padėti vaikams, svarbu nenuvertinti ir klasės auklėtojo, mokytojo vaidmens. Būtent jie su vaiku praleidžia daugiau laiko ir turi daugiau progų pastebėti kylančius sunkumus. LSMU atliekamo projekto „Vaikų ir paauglių savižudybių bei patiriamo smurto veiksmų profilaktikos, pagalbos prieinamumo ir teikiamų paslaugų kokybės plėtra“ (2020 m.) išankstiniai rezultatai rodo, jog mokiniai į mokytojus ir auklėtojus seksualinio, psichologinio ar fizinio smurto atveju yra linkę kreiptis dažniau nei į psichikos sveikatos specialistus (psichologus ar psichiatrus). Lietuvoje yra nepakankamos ugdymo įstaigų darbuotojų kompetencijos atpažinti galimus psichikos sveikatos sutrikimus ir tinkamai paskatinti vaikus kreiptis pagalbos, trūksta sistemingo modelio ankstyvajam atpažinimui bei pagalbos suteikimui. Todėl siūlome atitinkamai papildyti Švietimo plėtros programą.</p>	SAM	<p>Atsižvelgta. Didinant mokytojų kompetencijas dirbti su mokinių įvairove, pažinti jų specialius, individualius ugdymosi poreikius, numatoma parengti ir įgyvendinti Nacionalinę kvalifikacijos tobulinimo programą (LRV programos nuostatų įgyvendinimo projektas “Mokytojas - pirmiausia”)</p>
<p>39. Taip pat pasigesta dėmesio mokyklų darbuotojų psichikos sveikatos stiprinimui, psichosocialinių profesinės rizikos veiksmų suvaldymui. Dauguma socialinių ir emocinių įgūdžių programų yra nukreiptos į vaikus, o šiuos įgūdžius turi suteikti mokytojai. Tačiau dažnai patiems mokytojams reikia pagalbos susidoroti su psichosocialinės profesinės rizikos veiksniais (pvz. stresu, įtampa, konfliktais su mokiniais ar (ir) jų tėvais), patiriamais darbe. Tyrimai rodo, jog mokytojai yra viena iš profesinių grupių, kuri stipriausiai jaučia neigiamą psichosocialinių profesinės rizikos veiksmų poveikį (EU-OSHA, 2014, Jankovskaja et al. 2019, Wischlitzki et al. 2020) . Tai silpnina ne tik mokytojų fizinę ir psichinę sveikatą, bet savijautą.</p>	SAM	<p>Atsižvelgta. Numatoma plėsti švietimo pagalbos specialistų paslaugas (taip pat ir psichologų), mokytojai turės didesnes galimybes gauti psichologinę pagalbą, ne tik darbo vietoje, bet ir pedagoginėse psichologinėse tarnybose. Programoje numatyta gerinti darbo sąlygas, peržiūrint darbo struktūrą/sandarą, išgryninant atliekamas funkcijas, siekiant subalansuoti darbo krūvius. Bus steigiami pagalbos mokiniui specialistų, mokytojų padėjėjų etatai, kas turėtų palengvinti darbą su mokiniais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, ir net, padės spręsti sudėtingas ugdymo situacijas.</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>Trūksta iniciatyvų, skirtų pačių mokytojų psichikos sveikatos raštingumo ir kompetencijų stiprinimui, geros psichikos sveikatos būklės palaikymui ir atsparumo psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių didinimui. Šiai pristatytai problematikai irgi turi būti skirtas deramas dėmesys Švietimo plėtros programos projekte.</p>		<p>Tobulinant mokytojų kompetencijas, numatyta vykdyti nacionalinę kvalifikacijos tobulinimo programą, kuri apimtų ir psichikos raštingumo žinias, socialinių, emocinių kompetencijų ugdymą. Šios ir kitos Programoje numatytos priemonės turėtų prisidėti prie geresnės profesinės savijautos.</p>
<p>40. Atliepian Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatas (113.1, 46.3 ir kt.), tarptautinių (ESPAD, HBSC, Eurobarometras 2020 „Europos gyventojų požiūris į tabaką ir el. cigaretes“) ir nacionalinių (2020 m. NTAKD) tyrimų atskleistas mokyklinio amžiaus vaikų ir jaunimo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo įpročių tendencijas ir iššūkius, akivaizdu, kad švietimo srities plėtros programoje deramas dėmesys turėtų būti skirtas vaikų ir jaunimo sveikatingumo, nuosekliam ir sistemingam sveikos gyvensenos įpročių ugdymui, žalingų gyvensenos įpročių (įskaitant ir psichoaktyviųjų medžiagų (toliau – PAM) vartojimo bei priklausomybes nuo interneto ir lošimų (toliau – kitos priklausomybės)) prevencijai, rizikingo PAM vartojimo ankstyvajam atpažinimui ir reagavimui bendrojo ugdymo įstaigose. Prevencija ir sveikatingumo, psichoemocinio atsparumo ugdymas vaikų ir jaunimo populiacijoje be itin svarbios kasdienio gyvenimo aplinkos, kurioje formuojasi asmenybė-švietimo ir ugdymo įstaigų- indėlio, yra tiesiog neįsivaizduojamas. Apie poreikį plėtoti PAM bei kitų priklausomybių prevencijos sritį ugdymo aplinkoje pažymėjo ir ESPAD (2019) tyrėjai. Kartu svarbu pažymėti, kad geresni sveikatos rodikliai lemia ir geresnius švietimo ir ugdymo pasiekimų rodiklius, kas turi įtakos ir geresniems įsidarbinimo, ekonominio produktyvumo, socialinės gerovės, viešojo saugumo, gyvenimo kokybės rodikliams, bei iš esmės lemia svarų indėlį į visos valstybės darnų vystymąsi. Tad, atsižvelgiant į švietimo sektoriaus svarbą ir potencialą bei siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatas, siūlome atitinkamomis nuostatomis papildyti Švietimo plėtros programą.</p>	<p>SAM</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta. Šiuo metu yra vykdomas ugdymo turinio atnaujinimas – atnaujinamos priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosios programos, kuriose viena iš ugdomų kompetencijų – socialinė-emocinė kompetencija. Šios kompetencijos ugdymas yra integruojamas tiek į kitų dalykų turinį, tiek ugdomas per atskirą Gyvenimo įgūdžių dalyką. Šiuo dalyku yra taip pat siekiama stiprinti vaikų socialinę, emocinę ir psichinę sveikatą, ugdyti jų atsparumą neigiamam tiek aplinkos, tiek psichoaktyviųjų medžiagų poveikiui. Be to mokyklos taip pat privalo užtikrinti, kad kiekvienas mokinys dalyvauti bent vienoje prevencinėje programoje. Manome, kad vykdomos veiklos atliepia pateiktą siūlymą.</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>41. Savižudybių prevencija yra kompleksinis reiškinys, apimantis ne tik sveikatos sistemą, bet ir socialinę, švietimo sistemas. Rengiant Nacionalinį savižudybių prevencijos veiksmų 2020-2024 metų planą, darbo grupėje, į kurią buvo įtraukti ir Švietimo, mokslo bei sporto ministerijos atstovai, diskusijų metu buvo nagrinėtas švietimo ir socialinio sektoriaus vaidmuo savižudybių prevencijoje. Buvo nutarta, kad ši sritis yra kompleksinė, reikalaujanti visų institucijų išitraukimo ir bendradarbiavimo. Ypač svarbi savižudybių prevencija mokyklose, universitetuose kuomet švietimas ir pagalba mokiniui/studentui gali užkirsti kelią rimtesnių problemų atsiradimui išvengti savižudybių atvejų. 2018 m. nusižudė 76 asmenys, kurių amžius siekė nuo 10 iki 29 m., 2019 tokių asmenų buvo 85, o 2017 m. kas trečio mirusio 15-19 m. amžiaus asmens mirties priežastis buvo savižudybė. Higienos instituto 2020 m. išankstiniai duomenys rodo, kad praeitais metais 10-19 m. amžiaus asmenų savižudybės buvo fiksuotos 17 kartų, o 20–29 m. net 54 kartus. Tai parodo savižudybės temos rimtumą tarp jaunų žmonių. Problemos svarbą pripažįstama ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje, todėl svarbu užtikrinti, kad ši problematika ir tematika sulauktų atitinkamo dėmesio ir rengiamuose svarbiausiuose šalies dokumentuose, įskaitant ir Švietimo plėtros programą.</p>	SAM	<p>Iš dalies atsižvelgta. Šiuo metu yra vykdomas ugdymo turinio atnaujinimas – atnaujinamos priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosios programos, kuriose viena iš ugdymų kompetencijų – socialinė-emocinė kompetencija. Šios kompetencijos ugdymas yra integruojamas tiek į kitų dalykų turinį, tiek ugdomas per atskirą Gyvenimo įgūdžių dalyką. Šiuo dalyku yra taip pat siekiama stiprinti vaikų socialinę, emocinę ir psichinę sveikatą, ugdyti jų atsparumą neigiamam tiek aplinkos, tiek psichoaktyvių medžiagų poveikiui. Be to mokyklos taip pat privalo užtikrinti, kad kiekvienas mokinys dalyvauti bent vienoje prevencinėje programoje. Manome, kad vykdomos veiklos atliepia pateiktą siūlymą.</p>
<p>42. Siūlome Švietimo ir mokslo plėtros programų priemonėms ir jas įgyvendinantiems projektams vertinti numatyti papildomus su inovatyvumu, verslo ir mokslo bendradarbiavimu, mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų (toliau – MTEPI) taikymu susijusius vertinimo kriterijus, o projektams, kuriems šie rodikliai būtų taikomi, numatyti skirti papildomų vertinimo balų.</p>	EIM	<p>Iš dalies atsižvelgta. Dėl projektų vertinimo, rodiklių bus tariamasi rengiant priemonių aprašymus, į pateiktą pastebėjimą atsižvelgsime.</p>
<p>43. Siūlome Jums įvertinti galimybę Jūsų ministerijos kompetencijos srities NPP uždaviniams nustatyti šiuos poveikio rodiklius, kartu su finansine projekcija deleguojamus įgyvendinti per Regionų plėtros programą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3–5 metų vaikų, ugdymų švietimo įstaigose, dalis arba vaikų nuo 2 metų iki privalomo ugdymo amžiaus, dalyvaujančių ikimokyklinio 	VRM	<p>Neatsižvelgta. Vaikų nuo 2 metų iki privalomo ugdymo amžiaus, dalyvaujančių ikimokyklinio ugdymo programose, dalis – rodiklis yra naudojamas ŠPP.</p> <p>Susitikime su LRVK dėl NPP atnaujinimo buvo nuspręsta iš viso atsisakyti šių rodiklių:</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>ugdymo programose, dalis (suderinant su Vyriausybės programos rodikliu), nustatant valstybės lygmeniu siektiną reikšmę ir minimalią siektiną reikšmę kiekviename regione.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionų, kuriuose 8 klasės mokinių pasiekimų vidurkis nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo metu bent vienoje srityje nepasiekė 2016 m. MTT skalės vidurkio, skaičius, nustatant minimalų leistiną tokių regionų skaičių. 		<p>Regionų, kuriuose ikimokyklinio ugdymo programose dalyvauja daugiau nei 80 proc. vaikų (nuo 3 metų iki privalomo ugdymo amžiaus) skaičius;</p> <p>Regionų, kuriuose 8 klasės mokinių pasiekimų vidurkis nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo metu bent vienoje srityje nepasiekė 2016 m. MTT skalės vidurkio, skaičius.</p> <p>ŠMSM nepritaria šių rodiklių įtraukimui į 3 tikslą, kadangi ten (ir 2 tikslu: 2.5.2. Vaikų, dalyvaujančių ikimokyklinio ugdymo programose nuo 3 metų iki privalomo pradinio ugdymo amžiaus, dalis) ir taip matuojami panašūs pasiekimų vertinimų rodikliai. Siekiant matuoti regioniniu lygmeniu, rodikliai turėtų būti įtraukti į 7 tikslą.</p>
<p>44. Prašome 2021–2030 m. Švietimo plėtros programoje ar tęstinių veiklų planavimo dokumentuose nurodyti atitinkamas sąsajas su nurodytomis Kultūros ir kūrybingumo plėtros programos priežastimis bei suplanuoti priežastis šalinančias veiklas su reikalingu finansavimu:</p>	KM	<p>Atsižvelgta. Papildyta pagal pastabą, numatyta dermė su Kultūros ministerijos kuruojama Kultūros ir kūrybingumo plėtros programa.</p>
<p>45. Į 2021–2030 m. Švietimo plėtros programos projektą neįtrauktas 2021-2030 m. nacionalinio pažangos plano rodiklis „3.1.4. Mokinių, nepasiekusių 2-o (iš 6-ųjų) tarptautinio penkiolikmečių tyrimo PISA lygio, dalis (kūrybinio mąstymo gebėjimai)“, todėl prašome įtraukti nurodytą rodiklį ir jį susieti su priemonėmis ar veiklomis, prisidedančiomis prie rodiklio pasiekimo.</p>	KM	<p>Atsižvelgta. Tačiau šis rodiklis šiuo metu nėra matuojamas ir nesame tikri dėl jo matavimo. Kūrybinio mąstymo gebėjimai yra integrali ugdymo turinio dalis, tam didelis dėmesys yra skiriamas ir šiuo metu atnaujinamose bendrosiose programose. Todėl laikome, kad įtraukti mokinių pasiekimų PISA rodikliai ir suplanuotos vykdyti veiklos yra pakankami, kas būtų vaikams suteikiamos šiuolaikinės kompetencijos.</p>
<p>46. Nacionalinis pažangos planas (toliau – NPP) ir Švietimo plėtros programos projektas (toliau – ŠPPP) <i>uždavinių lygyje</i> neatliepia XVIII Vyriausybės programoje įvardyto prioritetinio projekto „Visiems prieinama gera mokykla ir šiuolaikinis ugdymo turinys“ vienos iš pagrindinių iniciatyvų: „46.6. Lituanistinės švietimo mokyklos. Skatinsime naujų neformaliojo ugdymo lituanistinių švietimo mokyklų steigimą ir stiprinimą įvairiose pasaulio</p>	URM	<p>Neatsižvelgta. Uždavinyje numatyti “lietuvių kilmės asmenys” ir manome, kad to užtenka. Kita vertus, tai pastaba ne ŠPP, o NPP (uždaviniai nustatomi ten). Siūlome teikti pastabą LRVK dėl NPP. Savo valia keisti negalime.</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>šalyse, ypač tose, kur gyvena didelės lietuvių bendruomenės. Parengsime mokymo programas, pagrįstas kalbos mokėjimo lygiais ir pritaikytas skirtingo amžiaus ir skirtingų kalbinių gebėjimų mokiniams. Taip pat lituanistinėse mokyklose besimokantiems mokiniams parengsime kalbos pasiekimų lygių vertinimo ir įsivertinimo sistemą, kuri bus susieta su Lietuvoje taikoma sistema.“ Būtina, kad strateginiuose dokumentuose būtų aiškiai atliepiamas siekis išlaikyti ir puoselėti lietuvių diasporoje, vertinant diasporos indėlį į valstybės kūrimą ne tik reemigruojant, bet ir sugrįžtant į Lietuvą čia investuojant, kuriant verslą, vykdant bendras mokslines ar kitas profesines veiklas. Įvertinant tai, kad tik 6 proc. lietuvių vaikų šiuo metu sistemiškai mokosi lietuvių kalbos, istorijos ir kultūros lituanistinėse mokyklose užsienyje ir tai valstybėje vertinama, kaip grėsmė ateityje prarasti ryšį su diaspora, kurios reikšmė Lietuvai yra įrodyta istorijos ir turi didelį potencialą, manome, kad lituanistinio švietimo – kaip kertinio elemento ryšio su diaspora išlaikyme - stiprinimas nacionaliniuose strateginiuose dokumentuose turi būti ne žemesniame nei uždavinio (ne priežasties vertinant integracijos į Lietuvos švietimo sistemą) lygyje.</p>		
<p>47. Įgyvendinant NPP ir ŠPPP uždavinį „3.3 uždavinys. Pritaikyti švietimo sistemą sklandžiai reemigravusių Lietuvos piliečių, lietuvių kilmės asmenų ir atvykusių užsieniečių integracijai bei gerinti sąlygas besimokančiųjų judumui“, NPP poveikio rodiklis „Sugrįžusių asmenų, gavusių pagalbą integruotis į švietimo sistemą (ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo kartu), dalis nuo tų, kurie kreipėsi“ yra nesusijęs su lituanistinio švietimo užsienyje stiprinimo iniciatyva. Taip pat pažymime, kad šis rodiklis neatskleidžia integracijos metu kylančių problemų ir sprendimo rezultatų, nes: 1) ne visi sugrįžę asmenys kreipiasi, 2) neparodo, ar suteikta pagalba buvo efektyvi. Tai atspindi ir aukšta rodiklio vertė - „89%“ 2019 metais (93% - 2025 m.), kuri iliustruoja, kad problemos beveik nėra. Rodiklį siūlytume keisti į sugrįžusių ir liekančių (neišvykstančių vėl) Lietuvos švietimo sistemoje mokinių skaičiaus procentinę išraišką, į mokinių tėvų</p>	URM	<p>Neatsižvelgta. Uždavinio rodikliai nebūtinai turi matuoti tik lituanistinio švietimo užsienyje situaciją. Be to, negalime įvesti papildomų rodiklių, nes poveikio rodiklius nustato ne ŠPP, o NPP (čia nustatomi poveikio rodikliai).</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>pasitenkinimo integracinėmis sąlygomis Lietuvos švietimo sistemoje procentinę išraišką. Antrasis uždavinio poveikio rodiklis „Užsieniečių, studijuojančių Lietuvos aukštosiose mokyklose, dalis, palyginti su bendru studijuojančių asmenų skaičiumi“ taipogi nėra susijęs su lituanistiniu ugdymu. Taip pat svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad iš šio rodiklio eliminuojami iš užsienio grįžtantys Lietuvos Respublikos piliečiai, neatsispindi lietuvių kilmės asmenų dalis. Siūlome rodiklį tikslinti. Prašome į poveikio rodiklių sąrašą įrašyti besimokančiųjų lituanistinėse mokyklose skaičių – tai vienintelis realus valstybės paramos poveikio lituanistiniam švietimui užsienyje rodiklis.</p>		
<p>48. Atkreipiame dėmesį, kad ŠPPP nurodomas 16 proc. užsienyje gyvenančių vaikų, kurie lanko lituanistines mokyklas, skaičius nėra tikslus, nes yra skaičiuojamas nuo netikslų 2005-2014 m. surašymo duomenų, kurie neatspindi realios situacijos (pvz., šio surašymo duomenimis, JAV gyvena 35,7 tūkst. lietuvių). Remiantis neoficialiais Lietuvos diplomatinių atstovybių, lietuvių bendruomenių, lituanistinių mokyklų duomenis šis rodiklis tesiekia tik 6 proc. Siūlome, kad siektinas vaikų skaičiaus rodiklis būtų ne mažesnis kaip 12 proc.</p>	URM	<p>Neatsižvelgta. ŠPP pagrindime naudojami oficialūs duomenys.</p>
<p>49. Vardinant sprendžiamas problemos priežastis, manome, pirmu numeriu turi būti įvardinami ne „nesertifikuojami lituanistinio švietimo pasiekimai“, o valstybės finansinė parama mokyklų išlaikymui užsienyje (reikia atsižvelgti į aprašyme įvardinamus didžiausius lietuviško ugdymo užsienyje trūkumus: „mokyklų trūkumas“; „mokykloms sunku išsilaikyti“). Antruoju numeriu turėtų būti įvardinamas mokymo programų, pritaiktų skirtingų lygių lituanistinėms mokykloms, nebuvimas (kiek mums žinoma iš lituanistinių mokyklų atsiliepimų, 2019 m. parengta Lituanistinio švietimo integruota sistema yra nepritaikyta lituanistinėms mokykloms užsienyje). Atkreipiame dėmesį, kad ŠPPP, kaip ir buvo pasakyta paskutinės diskusijos metu, yra skirta pažangos, ne tęstinėms veikloms, tačiau dalyje „nesertifikuojami lituanistinio švietimo pasiekimai“ yra rašoma, kad BEKM nėra baigta kurti,</p>	URM	<p>Neatsižvelgta. Problemos priežastys yra glaudžiai tarpusavyje susiję. Siekiant lituanistinio švietimo kokybės, mokinių į lituanistines mokyklas pritraukimo, viena iš pagrindinių priežasčių, ką jau daug metų įvardija ir pačios lituanistinės mokyklos, mokymosi pasiekimų vertinimo nebuvimas. Sukūrus pasiekimų vertinimą, galime sėkmingai spręsti kitas priežastis, todėl siekiant efektyvios lituanistinio švietimo sistemos sukūrimo, ši priežastis laikytina pirmu numeriu.</p> <p>Lituanistinio švietimo integruota programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. V-715 buvo rengta darbo</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>mokyklos gali naudotis ja tik iš dalies – tokiu būdu, manome, priemonė yra tęstinė.</p>		<p>grupės, kurioje dalyvavo lituanistinių mokyklų mokytojai. Programa yra skirta lituanistinėms mokykloms, pritaikyta skirtingos mokymo apimties, amžiaus grupių, kalbos mokėjimo lygių mokiniams. ŠMSM duomenimis, 102 lituanistinės mokyklos pradeda dirbti pagal šią programą 2021 – 2022 m. m. Ši ministro patvirtinta programa atveria galimybes kalbėti apie sertifikavimą lituanistiniame švietime. Įsivardijame mokymo priemonių trūkumo priežastį, nes jos dar nebuvo sistemingai kurtos ir tai yra pažangos veiksnys. Lituanistinio švietimo finansavimas yra nuolatos skirtingais būdais vykstantis procesas, tai nėra naujas dalykas, juo labiau, automatiškai negarantuoja lituanistinio švietimo sistemos efektyvumo.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad BEKM kūrimas ir pasiekimų vertinimo sistemos sukūrimas yra tarpusavyje susiję, tačiau skirtingi dalykai. Lituanistinių mokyklų mokinių pasiekimų vertinimas ir pripažinimas valstybiniu lygmeniu yra naujas lituanistinio švietimo sistemos dalykas.</p>
<p>50. Atkreipiame dėmesį, kad 3.3 uždavinio 2 problema, skirta integracijai, dubliuojasi ir yra įvardinama 3.1 uždavinio 1 problemos 2 uždavinyje, 3 problemos 2 uždavinyje, taip pat gali būti įtraukta ir prie 3.2 uždavinio 1 problemos „Nepakankamai išplėtota švietimo pagalba mokyklose“.</p>	URM	<p>Neatsižvelgta. 3.3. uždavinys yra skirtas užsienio lietuvių ir sugrįžusiųjų problemoms analizuoti, todėl 3.3 uždavinio 2 problema yra skirta sugrįžusiųjų integracijai, kas apima priemones ne tik dėl jų ugdymo ar švietimo pagalbos, tačiau ir daug platesnius integracijos aspektus. 3.3 uždavinys neturi atskiros jį įgyvendinančios priemonės, todėl įvardintos problemos bus sprendžiamos įgyvendinant 12-003-03-01-05 priemonę „Užtikrinti visiems prieinamą šiuolaikinį ugdymo turinį“, kuri apima tiek veiklas, skirtas ugdymo turinio atnaujinimui, tautinių mažumų integraciją, sugrįžusiųjų, migrantų integraciją, švietimo ir kitos pagalbos teikimą ir pan.</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
<p>51. 3.3 uždavinio 3 problemos aprašymą siūlome papildyti naujausios URM vykdytos užsienio lietuvių apklausos duomenimis. Net 20.6% apklaustųjų atsakė, kad svarsto vaikų studijų Lietuvoje galimybę, net 53% šiuo klausimu dar nėra apsisprendę. Būtina jau dabar vykdyti priemones, skatinančias tėvus svarstyti tokią galimybę. Tai turi atspindėti ir atitinkamas rodiklis, skirtas studijas Lietuvoje pasirenkantiems Lietuvos Respublikos piliečiams ir lietuvių kilmės asmenims (nepriskiriant prie „užsieniečių“).</p>	URM	<p>Iš dalies atsižvelgta. Papildytas 3 problemos aprašymas. Uždavinio rodikliai nustatyti NPP, kurių ŠMSM pati negali keisti. Uždavinio rodiklyje numatytas bendras atvykusių studijuoti užsieniečių skaičius, į jį įtraukti ir užsienio lietuviai, todėl nėra prasminga atskirai kurti smulkesnį, dubliuojantį rodiklį.</p>
<p>52. Atkreipiame dėmesį į 3 problemos 4 priežasties aprašyme minimas studentų praktikas užsienio lituanistinėse mokyklose, bendruomenėse – manome, kad šios brangiai kainuojančios praktikos nėra pilnai įprasmintos turiniu, nes pamokos mokyklose, bendruomeninė veikla vyksta tik savaitgaliais. Atsižvelgiant į tai, kad mokyklos ir bendruomenės labai džiaugiasi galimybe sulaukti studentų, siūlome jas tęsti, tačiau rekomenduojame praktikas įgyvendinti, bendradarbiaujant su URM ir diplomatinėmis atstovybėmis šalyse, į kurias vyksta studentai, siekiant, kad jų praktikos laikas būtų labiau užpildytas prasmingomis edukacinėmis veiklomis. Atitinkamai, įtraukus URM ir diplomatinės atstovybės į šių stažuotių įgyvendinimą, sutinkame su URM įrašymu įgyvendinant 12-003-03-04-01 priemonę, kurios rodikliuose yra „padidėjęs Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų, atlikusių tarptautines praktikas lituanistinio švietimo įstaigose (papildomai įrašant „bendruomenėse, diplomatinėse atstovybėse“) užsienyje, skaičius“. Taipogi atkreipiame dėmesį, kad ši priemonė jau yra įgyvendinama, todėl abejojame, ar ją galima priskirti pažangos priemonei.</p>	URM	<p>Iš dalies atsižvelgta. Į dalyvius įrašyta URM, priežasties aprašymas papildytas. Rodiklio formuluote siekiama efektyvesnio švietimo dalies rezultato, kad praktikos laikas būtų labiau užpildytas prasmingomis edukacinėmis veiklomis.</p>
<p>53. Atsižvelgiant į tai, kad dėl pandemijos kai kurios lituanistinės mokyklos perėjo prie nuotolinio mokymosi, įsikūrė naujos virtualios mokyklos, prašome patikslinti rodiklį „Užsienio lietuvių, besimokančių nuotoliniu būdu, skaičiaus augimas (proc.)“, nurodant, ar nuotolinis mokymas turi vykti mokyklose Lietuvoje, ar įskaičiuojamos ir nuotolinio mokymosi paslaugą teikiančios lituanistinės mokyklos užsienyje. Taip pat atkreipiame dėmesį,</p>	URM	<p>Neatsižvelgta. Rodikliu „Užsienio lietuvių, besimokančių nuotoliniu būdu, skaičiaus augimas (proc.)“ bus matuojamas tiek Lietuvos mokyklose, tiek užsienio virtualiose lituanistinėse mokyklose (registruotose ŠMSM registre) nuotoliniu būdu besimokančių mokinių skaičiaus pokytis. Kadangi rodiklio pavadinimas tinka abiem matuojamoms grupėms, manytume tikslinga</p>

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
kad nuotolinis mokymas yra vykdomas jau ilgą laiką, todėl abejojame, ar gali būti priskirtinas prie pažangos priemonių.		palikti bendresnį rodiklį. Laikinais dėl pandemijos nuotoliniu būdu veikiančių lituanistinių mokyklų mokinių į šį skaičių netrauksime. ŠPP pagrindime aiškiai identifiukuotas sudėtingas ir užsienyje gyvenančių mokinių poreikius neatitinkantis nuotolinis mokymas, kad švietimo sistemos efektyvumui ir mokymosi rezultatų kokybei didinti nepakankamai pasitelkiamos švietimo technologijos ir skaitmeninės inovacijos. LRV programos nuostatų įgyvendinimo plane yra numatyta veikla sudaryti galimybes užsienio lietuviams naudotis ir Lietuvoje sukurtais skaitmeniniais ištekliais. Priemonė “Vykdėti EdTech skaitmeninę švietimo transformaciją”, kurios rezultatais naudotis galės ir lituanistinės mokyklos, yra nauja pažangos priemonė.
54. Atkreipiame dėmesį į žemą siektiną rodiklį „Lituanistinių mokyklų, kuriose įvertinta ugdymo kokybė, dalis (proc.) – 20% (2030 m.)“. Manome, kad lituanistinių mokyklų įvertinimas, pažinimas turi būti atliktas pirmiausiai, atitinkamai – pagal mokyklų lygius - planuojant kitų priemonių įgyvendinimą. Siūlome nustatyti 80% rodiklį, paliekant tikimybę, kad ne visos mokyklos pageidauts būti vertinamos.	URM	Neatsižvelgta. Ugdymo kokybė, ypač neformaliojo lituanistinio švietimo mokyklose, iki dabar nebuvo sistemingai matuota. Mokyklos nėra suskirstytos į lygius. Ugdymo kokybės vertinimo metodika dar nėra sukurta. Tai yra pažangos sritis, todėl apibrėžiama ŠPP. Kadangi ši veikla anksčiau nėra vykdyta, ŠMSM neturi atraminio rodiklio, lituanistinėms mokykloms, kaip neformaliojo švietimo įstaigoms, prievolė dalyvauti kokybės vertinime pagal galiojančius teisės aktus, tikėtina, nebus nustatyta (bus tik galimybė), nuspręsta apsiriboti mažesniu rodikliu.
55. Siūlome pakeisti rodiklių reikšmes „Lituanistinių mokyklų, naudojančių lietuvių kalbos testavimo sistemą, skaičius“ ir „Lituanistinio švietimo integruotą programą naudojančių lituanistinių mokyklų skaičius“ iš vienetinių į procentines, nustatant ne žemesnę kaip 50% visų registruotų lituanistinių mokyklų siektiną reikšmę.	URM	Iš dalies atsižvelgta. Pritariame rodiklio padidinimui iki pusės registruotų lituanistinių mokyklų, atkreipdami dėmesį, kad formaliosios lituanistinės mokyklos gali rinktis ir kitas lietuvių kalbos įvertinimo sistemas (pvz., valstybinius egzaminus).

Pasiūlymas / pastaba	Kas pateikė	Sprendimai
		Remdamiesi pastarųjų 4 metų testavimo sistemą naudojančių mokyklų procentinės dalies nuo visų lituanistinių mokyklų skaičiavimo patirtimi, nusprendėme rodiklį keisti į faktinį mokyklų skaičių, nes lituanistinių mokyklų skaičius - atskaitos taškas-nuolat kinta ir rodiklio reikšmės tampa nepalyginamomis. Šie principai taikyti ir konstruojant naują rodiklį dėl Lituanistinio švietimo integruotą programą naudojančių mokyklų. Šie rodikliai naudojami daugelyje strateginių ŠMSM dokumentų ir siekiame išlaikyti jų integruotumą.
56. Atkreipiame dėmesį, kad nėra nei vieno rodiklio, kuris būtų skirtas lituanistinių mokyklų mokytojų finansinei paramai ir socialinėms garantijoms.	URM	Neatsižvelgta. Lituanistinio švietimo vykdytojų rėmimas pagal galiojančius teisės aktus yra tęstinė ŠMSM veikla, todėl nėra ŠPP objektas. Lituanistinio švietimo vykdytojų socialinių garantijų užtikrinimas ne ŠMSM kompetencija. Siūlome pastabą dėl socialinių garantijų teikti SADM, kad ji įtrauktų į savo PP. ŠMSM pasiūlymą SADM pateikė.
57. Atsakymas nei iki prašomos dienos, t. y. iki 05 26, nei iki 05 31 nėra gautas.	AM	–